

VILNIUS UNIVERSITY
INSTITUTE OF LITHUANIAN LITERATURE AND FOLKLORE

Justina
BRUŽAITĖ-LISECKIENĖ

Object Marking in Lithuanian: Case of Russian Language High Schools

SUMMARY OF DOCTORAL DISSERTATION

Humanities,
Philology (H 004)

VILNIUS 2021

This dissertation was written between 2016 and 2020 at Vilnius University.

Academic supervisor:

Prof. Dr. Loreta Vilkienė (Vilnius University, Humanities, Philology – H 004).

This doctoral dissertation will be defended at a public meeting of the Dissertation Defence Panel:

Chairman – Prof. Dr. Ineta Dabašinskienė (Vytautas Magnus University, Humanities, Philology – H 004).

Members:

Dr. Rita Juknevičienė (Vilnius University, Humanities, Philology – H 004);

Dr. Laura Kamandulytė-Merfeldienė (Vytautas Magnus University, Humanities, Philology – H 004);

Prof. Dr. Ala Lichačiova (Vilnius University, Humanities, Philology – H 004);

Prof. Dr. Meilutė Ramonienė (Vilnius University, Humanities, Philology – H 004).

The dissertation shall be defended at a public meeting of the Dissertation Defence Panel at 15:00 PM on June 18, 2021 in the Kristijonas Donelaitis Room of the Faculty of Philology at Vilnius University.

Address: 5 Universiteto St., 01131 Vilnius, Lithuania

The text of this dissertation can be accessed through the library of Vilnius University as well as on the website of Vilnius University:

www.vu.lt/lt/naujienos/ivykiu-kalendorius

VILNIAUS UNIVERSITETAS
LIETUVIŲ LITERATŪROS IR TAUTOSAKOS INSTITUTAS

Justina
BRUŽAITĖ-LISECKIENĖ

Objekto raiška lietuvių kalboje: gimnazijų rusų ugdomąja kalba moksleivių atvejis

DAKTARO DISERTACIJOS SANTRAUKA

Humanitariniai mokslai,
Filologijos kryptis (H 004)

VILNIUS 2021

Disertacija rengta 2016–2020 metais Vilniaus universitete.

Mokslinė vadovė:

prof. dr. Loreta Vilkienė (Vilniaus universitetas, humanitariniai mokslai, filologija – H 004).

Gynimo taryba:

Pirmininkė – **prof. dr. Ineta Dabašinskiė** (Vytauto Didžiojo universitetas, humanitariniai mokslai, filologija – H 004).

Nariai:

doc. dr. Rita Juknevičienė (Vilniaus universitetas, humanitariniai mokslai, filologija – H 004);

doc. dr. Laura Kamandulytė-Merfeldienė (Vytauto Didžiojo universitetas, humanitariniai mokslai, filologija – H 004);

prof. dr. Ala Lichačiova (Vilniaus universitetas, humanitariniai mokslai, filologija – H 004);

prof. dr. Meilutė Ramonienė (Vilniaus universitetas, humanitariniai mokslai, filologija – H 004).

Disertacija ginama viešame Gynimo tarybos posėdyje 2021 m. birželio mėn. 18 d. 15 val. Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto Kristijono Donelaičio auditorijoje. Adresas: Universiteto g. 5, Vilnius 01122, Lietuva.

Disertaciją galima peržiūrėti Vilniaus universiteto bibliotekoje ir VU Interneto svetainėje adresu:

<https://www.vu.lt/naujienos/ivykiu-kalendorius>

SUMMARY

1. RELEVANCE AND NOVELTY OF THE RESEARCH

The dissertation analyses how high school students whose language of instruction is Russian (hereinafter referred to as “GREL”) mark an object in the Lithuanian language. The use of the Lithuanian language by students attending non-Lithuanian-speaking high schools has not been extensively studied so far. The situation of teaching Lithuanian as an L2, state or native language has been analysed by Loreta Vilkienė (2006), Vilija Salienė and Vilkienė (2006). The written competence of students attending non-Lithuanian-speaking schools was also analysed and compared with that of native speakers (Vilkienė 2007). General Lithuanian language proficiency and its relationships with linguistic attitudes and motivation to learn Lithuanian at high schools where the language of instruction is Lithuanian, Russian, and Polish were studied by Vilkienė, Laura Vilkaitė-Lozdienė, and Justina Bružaitė-Liseckienė (2019). At Vytautas Magnus University, Laura Čubajevaitė (2013) defended a dissertation presenting a sociolinguistic picture of schools in Kaunas, including Russian-speaking schools, focusing on the relationship between ethnic identity and language. The linguistic competence of native and non-native speakers of Lithuanian has been analysed by Vilkienė (2019). However, there is a lack of further research focusing on the characteristics of the use of Lithuanian, especially grammar, in non-Lithuanian speaking schools.

As a rule, students of national minorities in Lithuania come into contact with the Lithuanian language as children. The Lithuanian language inevitably surrounds them. Moreover, pupils of national minorities take the same state examination of Lithuanian language and literature as pupils graduating from Lithuanian-language schools. This means that education policy makers assume that the Lithuanian

language skills of national minority students are close to those of native speakers. However, from the perspective of the author of the dissertation, a number of issues show that national minority students cannot be treated as typical native speakers of Lithuanian. First, students of national minority high schools are educated in the language of the national minority for a large part of their time. Also, according to the data from the study of Vilkienė, Vilkaitė-Lozdienė and Bružaitė-Liseckienė (2019) and the responses of the study participants to the sociolinguistic questionnaires of the dissertation research, the majority of national minority students use Polish or Russian in their homes and when speaking with their friends and elsewhere. The data from the sociolinguistic questionnaire of this research also showed that many students consider Russian rather than Lithuanian as their L1. Thus, national minority students can be considered as bilinguals whose lives are nevertheless dominated not by Lithuanian but by their languages.

GREL students and students attending high schools where the language of instruction is Lithuanian also differ in their knowledge of the Lithuanian language. For example, the aforementioned study by Vilkienė, Vilkaitė-Lozdienė and Bružaitė-Liseckienė (2019) showed that the Lithuanian language proficiency of students attending Lithuanian-language high schools is higher than that of students attending high schools where the language of instruction is that of a minority. Moreover, according to GREL teachers, the difficulties of GREL students in using the Lithuanian language differ from the problems of Lithuanian language use of students attending Lithuanian-language high schools. All this suggests that the question of how national minority students use the Lithuanian language is a part of the research on language use in bilingual circumstances, closer to second language acquisition.

In general, researchers in Lithuania have paid more attention to the grammatical competence of Lithuanian as an L2 than to Lithuanian used by national minorities. The acquisition of grammatical categories of Lithuanian as an L2 has probably been studied the most. Jogilė

Teresa Ramonaitė (2015, 2017) has conducted a detailed analysis of the sequence of acquisition of Lithuanian verb forms – categories of person, tense, and mood have been studied. The acquisition of verbs was also analyzed in Kristina Brazaitė's master's thesis (2015). The acquisition of grammatical categories of the noun in Lithuanian as L2 was also studied. Ineta Dabašinskienė and Laura Čubajevaitė (2009, cf. also Savickienė 2006) studied the grammatical category of case and conducted their error analysis. The grammatical case was also studied in Ema Tolkačiovaitė's master's thesis (2020). Justina Bružaitė-Liseckienė (2017) investigated how L2 learners of Lithuanian recognize grammatical gender. Simona Mačiukaitė's (2012) study analyzed and compared the performance of two groups of learners whose L1, like Lithuanian, contains a grammatical category of gender and whose L1 does not convey it. Lithuanian as an L2 is thus receiving more and more attention, but it should be said that there are still few studies in this area.

This dissertation also analyzes the issues of mastering the grammatical system of the Lithuanian language. The grammatical competence of the GREL students is investigated. Grammatical competence is one of the components of communicative language competence, which the language user needs in order to convey the message properly (cf. BEKM 2008: 150). The acquisition of grammar for L2 speakers (who the majority of students in national minority high schools can be considered as) is a difficult task and sometimes a considerable challenge (DeKeyser 2005, Frishkoff, Levin, Pavlik, Idemaru, Jong 2008: 1665, Artunduaga Cuellar 2013). Perhaps one of the most difficult areas of language to master is morphosyntax. Morphemes and their functions are not as salient as phonological or lexical units (cf. Mackey, Gass, McDonough 2000) and are therefore more difficult to acquire (cf. Ellis 2015: 54; Gass, Spinner, Behney 2018).

This paper is concerned with morphosyntax. One of the cases of complex morphosyntactic relations in Lithuanian is the object, the form of which is determined by verbs. As the research of

Dabašinskienė and Čubajevaitė (2009: 51) revealed, adult L2 learners of Lithuanian often do not have a solid understanding of the grammatical cases required by different verbs. This paper aims to investigate how GREL students, most of whom do not have Lithuanian as their L1 but began learning it in childhood or early adolescence, mark the object when its form is governed by the verb. Lithuanian verbs can govern four object-conveying grammatical cases – genitive, accusative, dative and instrumental (DLKG 1994, PLKG 2019), but there is no obvious system for identifying groups of verbs that govern one of the possible grammatical cases; individual verbs form their morphosyntactic constructions. This makes the acquisition of these constructions even more challenging.

The dissertation considers this problem from the perspective of Usage-Based Theory (hereafter referred to as UBT). The best-known proponents of this theory Michael Tomasello (2003) and Joan Bybee (2008) argue that linguistic experience, rather than innate abstract rules, shapes the L2. Thus, from the UBT perspective, the frequency of constructions used in the target language influences how quickly and efficiently they are acquired, and L1 and L2 interact with each other in the mental representation of languages. A number of studies on Lithuanian language acquisition as L1 (cf. Kamandulytė 2009, Dabašinskienė and Kamandulytė-Merfeldienė 2014, Kavaliauskaitė 2016, etc.) and Lithuanian language use as L1 (cf. Dabašinskienė 2009, Kovaliausevienė 2009, Šeškauskienė and Žilinskaitė-Šinkūnienė 2015, Kamandulytė-Merfeldienė and Balčiūnienė 2016, etc.) are based on UBT. The UBT of language acquisition is much less frequently used in the analysis of Lithuanian as L2 (cf. Vilkienė 2019). However, there is much more research abroad dealing with L1 and L2 acquisition from the perspective of UBT (cf. Tomasello 2005, Bybee 2008, Dabrowska 2008, Ellis, Brook O'Donnell, Romer 2015, among others). The research of this dissertation aims not only at answering some questions related to the grammatical competence of Lithuanians as L2 users in a bilingual situation, but also complements the research based on the theory of language acquisition, which today is still

insufficient (cf. Zyzik 2009: 54) for answering all the questions related to the theory.

2. RESEARCH OBJECT, AIM AND OBJECTIVES

The object of this dissertation is the marking of the grammatical object in Lithuanian produced by students of GREL. In the dissertation only one particular type of object is studied – an object whose form is determined by a verb. The aim of the dissertation is to analyze how GREL students mark the grammatical object in Lithuanian and to determine to what extent it corresponds to the Lithuanian language system and to what extent does deviate from it. The dissertation also aims to identify which linguistic factors (frequency and productivity of language units and the influence of Russian as L1) and which sociolinguistic factors (the age of Lithuanian language acquisition, the habits of Lithuanian language use) influence the correctness of object marking in Lithuanian.

To achieve the goal of this dissertation, the following objectives were set:

1. To investigate the relationship between the frequency of the verb that determines the form of an object and the correctness of students' object use in Lithuanian. According to UBT, it is assumed that constructions in which the form of an object is governed by more frequent verbs are better anchored in the mental representations of GREL students, and thus the marking of the object better corresponds to the Lithuanian language system.
2. To compare the regularity of object marking in different grammatical cases of Lithuanian and to determine which grammatical cases are used more correctly. It is assumed that the grammatical cases that are used more frequently in Lithuanian are also marked more regularly. It will also be checked whether the grammatical cases used in marking an

object compete with less used grammatical cases, i.e., whether the more frequently used grammatical cases in the Lithuanian language take the place of the less frequently used grammatical cases in marking the object.

3. The relationship between the productivity of declensions of Lithuanian nouns and the regularity of object marking in Lithuanian will be determined. It is also hypothesized that more productive noun declensions will be used more systematically in GREL students' performances, causing less difficulty in object marking.
1. It will be investigated to what extent the regularity of GREL students' object marking in Lithuanian is related to the possible influence of Russian. It is hypothesized that due to the interaction of L1 and L2 in constructions where the verb governs the same grammatical case in Lithuanian and Russian, the object is marked more correctly in Lithuanian than in constructions where the systems of Lithuanian and Russian verb government are in conflict.
2. Another aim is to investigate how the age of students in acquiring Lithuanian and habits of using Lithuanian (communicating in Lithuanian, listening to or reading texts in Lithuanian, etc.) are related to the regularity of object marking. It is assumed that the grammatical competence of students who started acquiring Lithuanian language earlier and use it more frequently today is stronger.

3. RESEARCH MATERIAL AND METHODS

The research was carried out in March and April 2019 in four Vilnius gymnasiums where the main language of instruction is Russian. Only third-grade gymnasium students were included in the study. There were several reasons for this. First, the participants of the study are already 16 years old, so they were able to decide for

themselves whether they want to participate in the study. Besides, as a study by Vilkienė et al. (2019) had revealed, third-grade gymnasium students who attend Russian-language schools have already reached a high level of Lithuanian language proficiency. This makes it possible to investigate how the object is marked in the Lithuanian language when the students' linguistic competence of Lithuanian is sufficiently strong. A total of 179 students attending four different GREL in Vilnius participated in the study. A convenient sample of subjects was chosen. Although such a sample does not necessarily represent the entire population (Muijs 2004: 40–41), statistical analysis is likely to reveal the trends.

The author of the dissertation prepared a set of tasks to elicit the usage of constructions that the research focuses on. The target research tasks are designed to manage linguistic factors that may affect the object marking in Lithuanian. Thus, the set of research tasks consisted of three elicited oral imitation tests (hereinafter – EIT) and a picture series technique to enhance narrative writing. In addition, a sociolinguistic questionnaire was developed to find out when the participants of the study encountered the Lithuanian language and how often they use it.

The research data were analyzed using Excel and R programs (R Core Team 2013). The dissertation uses methods of descriptive statistics and inferential statistics (Linear Mixed-Effects Models (hereinafter – LMM) and Generalized Linear Mixed-Effects Models (hereinafter – GLMM)). The error analysis is also used in the dissertation, based on which the errors of the object marking are analyzed both quantitatively and qualitatively.

4. STRUCTURE OF THE DISSERTATION

The dissertation consists of a theoretical part and a research part. The theoretical part first gives an overview of three concepts used in the thesis: L1, L2 and bilingualism. The following chapter gives an

overview of the issues related to UBT, such as the acquisition of constructions, the influence of frequency of use on language acquisition and the research focused on them. The third chapter of the theoretical section introduces different approaches to the influence of the L1 on the L2 and reviews research in this area. Finally, the fourth chapter discusses the features of object marking in Lithuanian.

The research section begins with a description of the research methodology. First, the methods of data collection (sociolinguistic questionnaire, EIT and narrative writing) are discussed. Second, the methods of data analysis – LMM, GLMM, and error analysis – are discussed. Then, the characteristics of the research participants and the process of the research are discussed. The research material is further analyzed in the dissertation. First, results of the first EIT are presented: the question of how verb frequency affects object marking in Lithuanian among GREL students is answered. The results of the second EIT are further analyzed – the relationship between the productivity of noun declensions and the regularity of object marking is analyzed. Third, the results of the third EIT are discussed, analyzing the influence of Russian as L1 on object marking in Lithuanian. Fourthly, object marking in the narrative writing task is analyzed, the factors determining the regularity of object marking are discussed. Finally, the influence of sociolinguistic factors on object marking in Lithuanian is discussed.

At the end of the dissertation, conclusions are presented, research perspectives are given, and 8 appendices containing data collection instruments are included. The thesis contains 30 tables and 39 figures. A reference list of 176 items is included at the end of the thesis.

The following theses are to be defended:

1. There is a significant correlation between the extent to which object marking of the target corresponds to the Lithuanian linguistic system and the frequency of the verb that determines the grammatical case in which the object is marked.

2. When marking an object, the most frequent grammatical cases may compete with the less frequent grammatical cases of the language, i.e., the object may tend to be marked in the most frequent grammatical cases even if the target language verb requires the use of a less frequent grammatical case.

3. The object conveyed by the nouns of the most productive declensions corresponds most to the system of object marking in Lithuanian.

4. Overlapping Lithuanian and Russian language systems strengthen the competence of Russian-speaking high school students to mark an object in Lithuanian, and contradictory parts of the system make the acquisition of object marking more difficult.

5. Not all sociolinguistic factors have an equally significant influence on object marking in Lithuanian. However, early simultaneous bilingualism plays a crucial role in shaping the target area of grammatical competence in this regard.

CONCLUSIONS

Object marking in three elicited oral imitation tests and the narrative writing task was analyzed using regression-based analysis and error analysis. Several linguistic factors affecting the regularity of object marking were identified. Based on the data from the sociolinguistic questionnaire and object marking in the third EIT and narrative writing task, it was found out which sociolinguistic factors influence the ability of students of GREL to mark the grammatical object in Lithuanian. Summarizing the results of the statistical and error analysis, the following conclusions are drawn.

1. The performance of students attending GREL shows that object marking in Lithuanian is not fully acquired. On average, 55.3 percent of the object markings in the three EITs corresponded to the Lithuanian language system, so almost

half of the object marking constructions presented to the students in the EITs caused difficulties for the study participants. When students created a narrative based on pictures, that is, they were free to choose their expression, 81 percent of all object marking constructions were grammatically correct. However, these results show that the object marking constructions used by GREL students sometimes deviate from the system of Lithuanian language grammar.

2. An important linguistic factor that determines how GREL learners mark an object in Lithuanian is the frequency of the verb that governs the grammatical case of the object. As shown by the GLMM (generalized linear mixed models), GREL students' object marking with more frequent verbs in the first EIT was significantly more correct than object marking in constructions with less frequent verbs. In the narrative creation task, verb frequency had a positive effect on object marking only in constructions with verbs that govern the dative. In the other EITs, verb frequency was not controlled, so GLMM analysis could not reveal its influence on object marking. Thus, based on the results of the analysis of the first EIT and the narrative writing task, it is suggested that the morphosyntactic structure of constructions with less frequent verbs is not yet well established in GREL students' mental representation. These results mirror the UBT. The research shows the positive effect of frequency of use on the acquisition of linguistic constructions.
3. An analysis of the results of the three EITs and the narrative writing task using GLMM identified different effects of the grammatical case determined by the verb on the regularity of object marking when performing the different tasks. In the first EIT, the probability of correctly marking an object increased significantly when the object was used in constructions with verbs governing the most frequent

grammatical cases (accusative and genitive) in Lithuanian, compared to object marking with less frequent grammatical cases (dative and instrumental). However, the second EIT, in which the stimulus object was mediated by nouns of different inflectional paradigms, could not be distinguished from a dominant grammatical case in terms of the grammaticality of object marking. The GLMM results of the third EIT showed that object marking was more grammatical in constructions with verbs governing the instrumental case than with verbs governing the accusative. The GLMM results of the narrative writing task showed that the probability of correctly marking the object was higher in the constructions with verbs governing the genitive case than in the constructions with verbs governing the dative case. Based on the results of the analysis of the first EIT and the narrative construction task, certain tendencies can be identified: When a verb governs the genitive, which is the most frequent grammatical case in Lithuanian, the object is marked most correctly. However, taking into account the results of the analysis of the other EITs, it is not possible to draw firm conclusions about the effect of the frequency of use of the grammatical case in Lithuanian on the grammaticality of object marking in the language. The research described in the dissertation has shown that the correctness of object marking in constructions with verbs governing different grammatical cases is strongly related to other linguistic factors.

4. The grammaticality of object marking is affected by its declensions. The GLMM of the second EIT and the narrative writing task showed that students who attended GREL marked an object most correctly when it was expressed by the most productive (i)a declension nouns. Thus, in the narrative writing task, students made significantly more errors (both in assigning grammatical case, inflectional paradigm, and spelling) when marking an object expressed by the è and (i)u

declensions than when marking nouns of the (i)a declension. The results of the second EIT showed that the influence of noun declension on object marking did not equally affect object marking for nouns expressed by different grammatical cases. For example, in the case of verbs that are in the accusative case, an object expressed by a noun of declension (i)a was used more accurately than objects expressed by nouns of declension (i)o, (i)u, è and i. However, in the case of verbs governing the genitive, objects with (i)a declension nouns were used more correctly than (i)u declension nouns only. When verbs governed the dative, objects with (i)a declension nouns were used more correctly than (i)u declension nouns only. Noun declension had no significant effect on object marking when the verb governed the instrumental case. Error analysis of the three EITs and the narrative writing task showed that inflectional paradigm errors in object marking increased when objects were expressed not only by (i)a declension nouns but also by nouns of less productive declensions (e.g., (i)o, (i)u declensions). It should be noted that most of the nouns forming the Electronic Edition of the Lithuanian Language dictionary belong to the (i)a declension, and this declension is most frequently used in the formation of new Lithuanian words (cf. Kamandulytė-Merfeldienė 2010), thus it is the most productive. The criterion of productivity may have led to the fact that object marking in the nouns of this declension often stood out as more correctly used compared to the nouns of other declensions.

5. An error analysis of object marking in the three EITs and the narrative writing task revealed that when the study participants assigned an inappropriate grammatical case to a noun expressing the object, they mostly used the most common grammatical cases of Lithuanian: Genitive, Nominative or Accusative. Less frequent grammatical cases were used less frequently. This trend also supports UBT's

- claim that more frequent forms are easier to acquire and tend to be used more often, and according to the results of the research described in the dissertation, they tend to be overused when the competence of the language user is not firm enough.
6. The GLMM analysis of the third EIT and narrative writing task, as well as the error analysis, showed that Russian has an impact on how GREL students mark an object in Lithuanian. In the third EIT, which focused on the possible transfer of the Russian grammatical system to Lithuanian, students marked an object with verbs whose system of case government is equivalent in Lithuanian and Russian statistically significantly more correctly than with verbs that govern different grammatical cases in the mentioned languages. A large part (64%) of the errors in assigning the grammatical case to a marked object by the GREL students when writing narratives could be explained by the transfer of the Russian system of case government to object marking in Lithuanian. Thus, the results of the research show that the Russian language, as the dominant one in the life of GREL students, influences their grammaticality of Lithuanian. However, it should be remembered that the experimental translation of the sentences of the third EIT, carried out by the students of the 10th grade of the Russian-speaking school, showed that in some cases the object marking in Russian is influenced by Lithuanian. This shows that the interaction of the languages forming the linguistic repertoire of students proficient in Russian and Lithuanian is not unilateral, but mutual.
 7. Object marking in Lithuanian by GREL students was strongly influenced by the spelling proficiency of the study participants. In the first place, the students' undeveloped ability to write diacritics in singular-accusative forms of the noun was revealed. In other cases, data analysis revealed an insufficient ability to write diacritical marks at the end of words even when spelling rules do not require it, such as when

using the singular-instrumental forms of nouns. Morphological spelling was often replaced by phonetic spelling when marking an object, and there were also cases of vowel lengthening, which may be related to the transfer of features of the Russian pronunciation system into Lithuanian. However, most of these peculiar errors are also characteristic of students attending Lithuanian-language schools (cf. Tamulionienė 2015), so this problem should be solved at the level of all schools, not only Russian-language schools.

8. An LMM (linear mixed models) statistical analysis using data from the sociolinguistic questionnaire and the results of the third EIT and the narrative writing task showed that GREL students' object marking was influenced by the age at which subjects were exposed to the Lithuanian language. Simultaneous bilinguals of Lithuanian and Russian – students who began speaking both languages before age 3 – marked an object statistically significantly more correctly in all three EITs than students who first learned Lithuanian at school age – 6-8 years later than Russian. Students who came into contact with or started speaking Lithuanian even later (than 8 years) made more errors in marking an object both when performing all three EITs and when writing a narrative. LMM showed no statistically significant difference between students who had mastered Lithuanian at age 4–5 and up to age 3. This confirms the idea that in early simultaneous bilinguals (who acquired the language by age 3) and early sequential bilinguals (who acquired L1 first and L2 later, but also in childhood (according to Montrul (2008: 98), age 4–5)), the language abilities of L1₂ and L2 converge over time and the quality of L2 in late bilinguals usually remains lower than in early bilinguals.
9. Based on the results of the LMM analysis, it can be concluded that the frequency with which GREL students reported using Lithuanian in different contexts had almost no effect on the correctness of object marking in Lithuanian. Significantly

more correct object markings were made by EIT students who reported sometimes listening to songs in Lithuanian compared to those who reported not listening to Lithuanian music at all or rarely. However, this effect may be primarily related to the nature of the EIT, as the task also required students to use listening skills. Therefore, it can be stated that in the research described in the dissertation, the effect of frequency of Lithuanian language use on students' grammaticality of Lithuanian was not determined. Although, for example, the research of Vilkienė et al. (2019) found that the general level of Lithuanian language proficiency of students in Vilnius high schools, whose language of instruction is Russian or Polish, is positively influenced by the habit of reading in Lithuanian. Based on the UBT, one might expect that the higher frequency of Lithuanian language use would influence the regularity of object marking in Lithuanian. It should be noted, however, that the data from the sociolinguistic questionnaire only provided information about how often GREL students used Lithuanian during the study, but students' grammatical competence may have formed even earlier, so a particularly important factor in object marking regularity may be the contexts in which students have used Lithuanian before – since they encountered the language.

10. LMM also showed that the regularity of GREL students' object marking correlated positively with their grade point average in Lithuanian language and literature lessons. It is assumed that this mark reveals not only how well students know the Lithuanian language, but also how well they are able to produce texts and how well they read compulsory Lithuanian literature (it should be recalled that in the sociolinguistic questionnaire students were asked only how often they read fiction in Lithuanian for their own pleasure, not in preparation for the lessons). Thus, students whose knowledge and skills of Lithuanian language and literature

were rated higher marked an object in Lithuanian more correctly, both when performing the third EIT and in the narrative writing task.

The research results allow to better understand what determines the correctness of GREL students' object marking in Lithuanian and to make assumptions about the formation of grammatical competence and the factors determining it. The results of the study also complement other research on UBT, language acquisition or bilingualism. It should be noted, however, that the research described in the dissertation focuses only on the correctness of object marking governed by a verb. This is one of the many elements of Lithuanian grammar. Thus, in order to investigate what determines the grammatical correctness of the Lithuanian language of students of GREL or other national minority schools, attention should be paid to other morphological, syntactic or morphosyntactic aspects of the Lithuanian language as well. It should also be remembered that in the described research a convenient (rather than representative) sample of respondents was chosen for the analysis: 179 Vilnius GREL third grade students took part in the study. In order to get a solid answer to the question of what determines the correctness of object marking or other grammatical units in Lithuanian when this language is not the main language of instruction in their school, more participants of different ages attending schools not only in Vilnius should be included in the study. However, the dissertation describes the research and draws conclusions that form the basis for further research. The results of the research may be of interest not only to researchers, but also to teachers of national minority schools and representatives of educational policy.

SANTRAUKA

1. DISERTACIJOS AKTUALUMAS IR NAUJUMAS

Šioje disertacijoje analizuojama, kaip gimnazijų rusų ugdomąja kalba (toliau – GRUK) moksleiviai reiškia objektą lietuvių kalba. Nelietuviškų mokyklų moksleivių lietuvių kalbos įsisavinimas ir raiška nėra plačiai tirti. Lietuvių kalbos kaip svetimšios, valstybinės ir kaip gimtosios mokymo situaciją Lietuvos mokyklose yra analizavusios Loreta Vilkienė (2006), Vilija Salienė ir Vilkienė (2006). Taip pat nagrinėti ir su gimtakalbių gebėjimais lyginti nelietuviškų mokyklų moksleivių rašymo gebėjimai (Vilkienė 2007). Bendrąjį lietuvių kalbos mokėjimo lygį ir jo sąsajas su kalbinėmis nuostatomis ir motyvacija mokytis lietuvių kalbos gimnazijose lietuvių, rusų ir lenkų ugdomosiomis kalbomis tyrė Vilniaus universiteto Taikomosios kalbotyros instituto mokslininkės Vilkienė, Laura Vilkaitė-Lozdienė ir Justina Bružaitė-Liseckienė (2019). Vytauto Didžiojo universitete Lauros Čubajevaitės apginta disertacija, kurioje pateikiamas Kauno mokyklų, tarp jų ir mokyklų rusų ugdomąja kalba, sociolingvistinis paveikslas, sutelkiant dėmesį į etninės tapatybės ir kalbos santykį (Čubajevaitė 2013). Gimtakalbių ir negimtakalbių mokinių lietuvių kalbos mokėjimo kokybę analizavo Vilkienė (2019). Daugiau tyrimų, sutelktų į lietuvių kalbos mokėjimo, ypač gramatikos, ypatybes nelietuviškose mokyklose, disertacijos autorei nėra žinoma, taigi ši sritis yra mažai tyrinėta.

Tautinių mažumų moksleiviai, gyvenantys Lietuvoje, su lietuvių kalba susiduria dar vaikystėje, lietuvių kalba neišvengiamai juos supa. Be to, tautinių mažumų moksleiviai laiko tokį patį valstybinį lietuvių kalbos brandos egzaminą kaip ir moksleiviai, kurie baigia mokyklas lietuvių ugdomąja kalba. Vadinasi, švietimo politikų yra daroma prielaida, kad tautinių mažumų moksleivių lietuvių kalbos mokėjimas yra priartėjęs prie gimtakalbių. Vis dėlto disertacijos autorės požiūriu, ne vienas aspektas rodo, kad tautinių mažumų moksleivių negalima traktuoti kaip tipiškų lietuvių kalbos gimtakalbių. Pirmiausia tautinių

mažumų gimnazijų moksleiviai didelę dalį laiko yra ugdomi tautinės mažumos kalba. Taip pat, kaip rodo Vilkienės, Vilkaitės-Lozdienės ir Bružaitės-Liseckienės (2019) tyrimo ir šioje disertacijoje aprašomo tyrimo dalyvių sociolingvistinių anketų duomenys, didžioji dalis tautinių mažumų moksleivių namuose, socialiniuose tinkluose, bendraudami su draugais ir kitur dažniausiai vartoja ne lietuvių, o lenkų ar rusų kalbą. Sociolingvistinių anketų duomenys atskleidė ir tai, kad daugelis GRUK moksleivių savo gimtąją (toliau – K1) taip pat laiko ne lietuvių, o rusų kalbą. Taigi, spėtina, kad tautinių mažumų moksleivius galima laikyti dvikalbiais ar daugiakalbiais, kurių gyvenime vis dėlto vyrauja ne lietuvių, o tautinės mažumos kalbos. Skiriasi ir GRUK moksleivių ir gimnazijų lietuvių ugdomąja kalba moksleivių lietuvių kalbos mokėjimas. Pavyzdžiui, jau minėtas Vilkienės, Vilkaitės-Lozdienės ir Bružaitės-Liseckienės (2019) tyrimas parodė, kad gimnazijų ugdomąja lietuvių kalba moksleivių lietuvių kalbos lingvistinė kompetencija yra aukštesnė negu tautinių mažumų moksleivių. Be to, kaip teigia disertacijos autorės kalbinti GRUK mokytojai, lietuvių kalbos raiškos klausimai, keliantys sunkumų GRUK moksleiviams, skiriasi nuo gimnazijų lietuvių ugdomąja kalba moksleiviams kylančių lietuvių kalbos vartosenos problemų. Visa tai leidžia manyti, kad tautinių mažumų moksleivių lietuvių kalbos raiška laikytina kalbos įsisavinimo¹ dvikalbystės situacijoje tyrimų klausimu, artimesniu svetimųjų kalbų įsisavinimo problemoms.

Apskritai lietuvių kalbos kaip svetimosios (toliau – K2) gramatinių ypatybių įsisavinimui, kai jos mokosi užsieniečiai, lietuvių tyrėjai yra skyrę daugiau dėmesio negu lietuvių kalbos gramatinei kompetencijai tautinių mažumų mokyklų kontekste. Bene daugiausia tirtas lietuvių

¹ Nors lietuvių kalbotyroje įprasta įsisavinimu vadinti vaikų gimtosios kalbos išmokimą, šioje disertacijoje, kaip ir daugelyje užsienio tyrimų, įsisavinimo (angl. *acquisition*) ir išmokimo (angl. *learning*) terminai vartojami sinonimiškai (plg. Bybee 2008, Phakiti, 2014 ir kt.).

K2 gramatinių kategorijų įsisavinimas. Išsamią veiksmažodžio formų – asmens, laiko ir nuosakos kategorijų, įsisavinimo sekos analizę yra atlikusi Jogilė Teresa Ramonaitė (2015, 2017), veiksmažodžio išmokimas leksiniu ir gramatiniu požiūriu analizuotas ir Kristinos Brazaitės (2015) magistro darbe. Taip pat tirtas ir lietuvių K2 vardažodžio gramatinių kategorijų įsisavinimas. Linksnio kategoriją tyrė ir jos raiškos klaidų analizę atliko Ineta Dabašinskienė ir Laura Čubajevaitė (2009, taip pat plg. Savickienė 2006), linksnio kategorijos įsisavinimui skirtas ir Emos Tolkačiovaitės magistro darbas (2020). Justina Bružaitė-Liseckienė (2017) yra tyrusi daiktavardžio giminės atpažinimo klausimus. Kaip daiktavardžio giminę įsisavina dvi mokinių grupės – kurių K1 kaip ir lietuvių kalboje yra gramatinė giminės kategorija ir kurių K1 daiktavardžiai giminės neperteikia, analizavo Simona Mačiukaitė (2012) ir kt. Taigi į klausimą, kaip negimtakalbiai įsisavina lietuvių kaip K2 gramatinės raiškos ypatumus, telkiama vis daugiau dėmesio, tačiau pasakytina, kad tyrimų nėra daug.

Šioje disertacijoje taip pat analizuojami lietuvių kalbos gramatinės sistemos įsisavinimo klausimai. Tiriama GRUK mokinių gramatinė kompetencija, kuri yra viena sudedamųjų komunikacinės kalbinės kompetencijos, reikalingos tam, kad kalbos vartotojas gebėtų tinkamai perduoti žinią, dalių (plg. BEKM 2008: 150). Gramatikos raiška negimtakalbiams (prie kurių lietuvių kalbos požiūriu priskirtina didžioji dalis tautinių mažumų gimnazijų moksleivių) yra sudėtinga užduotis, o kartais ir nemenkas iššūkis (DeKeyser 2005, Frishkoff, Levin, Pavlik, Idemaru, Jong 2008: 1665, Artunduaga Cuellar 2013). Bene viena sudėtingiausiai įsisavinamų kalbos sričių yra morfosintaksė. Morfemos ir jų funkcijos nėra tokios ryškios (angl. *salient*) kaip fonologiniai ar leksiniai vienetai (plg. Mackey, Gass, McDonough 2000), taigi yra ir sunkiau įsisavinamos (plg. Ellis 2015: 54, Gass, Spinner, Behney 2018).

Šioje disertacijoje dėmesys sutelkiamas būtent į morfosintaksę. Vienas iš kompleksinių morfosintaksinių ryšių atvejų lietuvių kalboje – objekto raiška linksniais, valdomais veiksmažodžiu. Kaip atskleidė

Dabašinskienės ir Čubajevaitės (2009: 51) tyrimas, suaugusieji lietuvių K2 mokiniai dažnai nėra tvirtai išmokę, kokių linksnių reikalauja skirtingi veiksmažodžiai. Šioje disertacijoje siekiama iširti, kaip GRUK moksleiviai, kurių didžiąjai daliai lietuvių kalba nėra K1, tačiau ji pradėta įsisavinti dar vaikystėje ar ankstyvoje paauglystėje, reiškia objektą linksniais, valdomais veiksmažodžiu. Lietuvių kalbos veiksmažodžiai gali valdyti keturis objektą perteikiančius linksnius – kilmininką, galininką, naudininką ir įnagininką (DLKG 1994, PLKG 2019), tačiau aiškios sistemos, kuria remiantis būtų galima įvardyti veiksmažodžių grupes, valdančias vieną iš galimų linksnių, nėra, paskiri veiksmažodžiai sudaro savitas morfosintaksines konstrukcijas. O tai dar labiau apsunkina šios raiškos įsisavinimą.

Į šią problemą disertacijoje žvelgiama iš vartojimu grįstos teorijos (toliau – VGT) (angl. *Usage-Based Theory*) perspektyvos. Žymiausių teorijos atstovų Michaelo Tomasello (2003) ir Joan'os Bybee (2008) teigiama, kad kalbinė patirtis, o ne įgimtos abstrakčios taisyklės formuoja K2. Taigi VGT požiūriu tikslinėje kalboje vartojamų konstrukcijų dažnumas daro įtaką tam, kaip greitai ir efektyviai jos yra įsisavinamos, o K1 ir K2 sąveikauja tarpusavyje mentalinėje kalbų reprezentacijoje. Vartojimu grįsta kalbos įsisavinimo teorija pasiremta atliekant ne vieną lietuvių kalbos kaip K1 įsisavinimo tyrimą (plg. Kamandulytė 2009, Dabašinskienė ir Kamandulytė-Merfeldienė 2014, Kavaliauskaitė 2016 ir kt.) ar tiriant lietuvių kalbos kaip K1 vartojimo tendencijas (plg. Dabašinskienė 2009, Kovalevskaitė 2014, Šeškauskienė ir Žilinskaitė-Šinkūnienė 2015, Kamandulytė-Merfeldienė ir Balčiūnienė 2016 ir kt.). Vis dėlto vartojimu grįsta kalbos įsisavinimo teorija analizuojant lietuvių kaip K2 raišką pasitelkiama kur kas rečiau (plg. Vilkienė 2019). Tačiau užsienio tyrimų, sutelktų į K1 ir K2 įsisavinimą iš vartojimu grįstos kalbos įsisavinimo teorijos perspektyvos esama žymiai daugiau (plg. Tomasello 2005, Bybee 2008, Dabrowska 2008, Ellis, Brook O'Donell, Romer 2015, ir kt.). Disertacijos tyrimas, kuriame analizuojama lietuvių kalbos objekto raiška rusakalbių gimnazistų produkcijoje vartojimu grįstos kalbos įsisavinimo teorijos požiūriu,

leidžia ne tik atsakyti į tam tikrus klausimus, susijusius su lietuvių kalbos kaip K2 vartotojų gramatine kompetencija dvikalbystės situacijoje, bet ir papildo vartojimu grįsta kalbos įsisavinimo teorija paremtus tyrimus, kurių šiandien dar nėra užtektinai (plg. Zyzik 2009: 54), kad būtų galima atsakyti į visus su teorija susijusius klausimus.

2. DISERTACIJOS OBJEKTAS, TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Taigi, šio darbo **objektas** – objekto raiška lietuvių kalba GRUK moksleivių kalbinėje produkcijoje. Keliamas tikslas analizuoti tik tam tikrą objekto tipą – objektą, reiškiamą linksniu, kurį valdo veiksmožodis (taigi netiriamas, pavyzdžiui, neapibrėžto kiekio kilmininkas, adresato naudininkas² ir kt.). Disertacijos **tikslas** – remiantis vartojimu grįsta kalbos įsisavinimo teorija, išanalizuoti lietuvių kalbos veiksmožodžių valdomo objekto raišką rusakalbių gimnazistų produkcijoje ir nustatyti, kiek ji atitinka kalbos sistemą, o kiek nukrypsta nuo jos, ir nustatyti, kokie lingvistiniai veiksniai – kalbinių vienetų dažnumas ir produktyvumas bei rusų kalbos įtaka – ir kokie sociolingvistiniai veiksniai – lietuvių kalbos įsisavinimo amžius, lietuvių kalbos vartojimo įpročiai – lemia šios raiškos nuokrypius nuo sistemos arba sistemos atitikimą. Toliau disertacijoje pasirinkta lietuvių kalbos sistemą atitinkančius raiškos atvejus santykiškai vadinti *taisyklinga objekto raiška*, o nuokrypius nuo sistemos – *netaisyklinga objekto raiška*.

Tikslui pasiekti keliami šie **uždaviniai**:

1. Iširti, koks ryšys yra tarp veiksmožodžio, kuris valdo objekto linksnį, vartosenos dažnumo ir moksleivių lietuvių kalbos objekto

² Primintina, kad disertacijoje dėmesys sutelkiamas į morfosintaksinius ryšius, o tokie objekto raiškos atvejai kaip neapibrėžto kiekio kilmininkas ar adresato naudininkas yra susiję su platesne semantine informacija.

raiškos taisyklingumo. Remiantis VGT, daroma prielaida, kad konstrukcijos, kuriose linksnį valdo dažnesnės vartosenos veiksmožodžiai, bus geriau įsitvirtinusios GRUK moksleivių kalbinėse reprezentacijose ir todėl jose objektas bus reiškiamas taisyklingiau.

2. Palyginti objekto raiškos skirtingais lietuvių kalbos linksniais taisyklingumą ir nustatyti, kuriais linksniais objektas reiškiamas taisyklingiau. Daroma prielaida, kad tiriamieji objektą reikš taisyklingiau su dažniau lietuvių kalboje vartojamais linksniais. Be to, siekiama patikrinti, ar dažnos vartosenos linksnių formos nekonkuruoja su retesnės vartosenos linksniais, kuriuos valdo konkretus veiksmožodis, t. y. ištirti, ar dažniau lietuvių kalboje vartojami linksniai neužima retesnių linksnių vietos reiškiant objektą.

3. Nustatyti santykį tarp lietuvių kalbos daiktavardžių linksniuotųjų produktyvumo ir rusakalbių gimnazistų lietuvių kalbos objekto raiškos taisyklingumo. Keliant šį uždavinį taip pat daroma prielaida, kad produktyvesnių linksniuotųjų daiktavardžių galūnės GRUK moksleivių atliktyse bus vartojamos sistemiškiau, taigi ir kels mažiau sunkumų reiškiant objektą tinkamu linksniu.

4. Atsakyti į klausimą, kiek GRUK moksleivių objekto raiškos lietuvių kalba taisyklingumas susijęs su galima rusų kalbos įtaka. Daroma prielaida, kad dėl K1 ir K2 sąveikos konstrukcijose, kuriose veiksmožodis lietuvių ir rusų kalboje valdo tą patį linksnį, objektas lietuvių kalba bus reiškiamas taisyklingiau negu konstrukcijose, kuriose lietuvių ir rusų kalbos veiksmožodžių valdymo sistema nėra ekvivalentiška.

5. Ištirti, kaip moksleivių lietuvių kalbos įsisavinimo amžius ir lietuvių kalbos vartojimo įpročiai (bendravimas lietuvių kalba, lietuviškų tekstų klausymas ar skaitymas ir kt.) susiję su objekto raiškos taisyklingumu. Daroma prielaida, kad anksčiau lietuvių kalbą pradėjusių įsisavinti ir dažniau ją įvairiuose kalbiniuose kontekstuose vartojančių, kitaip tariant, daugiau kalbinės patirties turinčių moksleivių gramatinė kompetencija bus tvirtesnė.

3. TIRIAMOJI MEDŽIAGA IR METODAI

Tyrimas buvo vykdomas 2019 metų kovą ir balandį keturiuose Vilniaus gimnazijose, kuriose pagrindinė ugdomoji kalba yra rusų. Į tyrimą pasirinkta įtraukti tik trečių gimnazijų klasių moksleivius. Tokį pasirinkimą lėmė kelios priežastys. Pirmiausia, tyrimo dalyviams jau yra sukakę 16 metų, taigi jie patys galėjo apsispręsti, ar nori dalyvauti disertacijoje aprašomame tyrime. Be to, kaip jau minėtas Vilkienės et al. (2019) tyrimas atskleidė, trečių gimnazijų klasių moksleiviai, kurie mokykloje ugdomi rusų kalba, yra pasiekę aukštą lietuvių kalbos mokėjimo lygį. Ši aplinkybė leidžia iširti, kaip objektas yra reiškiamas lietuvių kalba tada, kai moksleivių lingvistinė kompetencija jau yra susiformavusi, o ne dar yra formuojama. Iš viso tyrime dalyvavo 179 moksleiviai, lankantys keturias skirtingas GRUK Vilniuje. Sudaryta patogioji tiriamųjų imtis³. Nors tokia imtis nebūtinai reprezentuoja visą populiaciją (Muijs 2004: 40–41), tikėtina, kad taikant statistinės analizės metodus ji gali atskleisti tendencijas.

Disertacijos autorės buvo nuspręsta analizuoti ne laisvą tiriamųjų sakinę ar rašytinę produkciją lietuvių kalba, bet parengti komplektą užduočių, kurių atliktys ir būtų tiriamoji medžiaga. Toks duomenų rinkimo būdas pasirinktas dėl kelių priežasčių. Pirmiausia specialiai parengtos konkrečios užduotys skatina raišką, į kurią sutelkiamas tyrimo dėmesys, o laisvoje sakinėje ar rašytinėje produkcijoje dėl konteksto ar ribotų žinių tiriamasis galėtų šios raiškos išvengti. Taip pat tikslinės tyrimo užduotys sudarytos taip, kad būtų galima valdyti lingvistinius veiksnius, kurie gali daryti įtakos objekto raiškai lietuvių kalba. Toks tyrimo duomenų rinkimo būdas leidžia kryptingai siekti tyrimo tikslo. Taigi tyrimo užduočių komplektą sudarė trys paskatinto pakartojimo testai (toliau – PPT) ir rašytinio pasakojimo pagal paveikslėlių seką užduotis (toliau – pasakojimo kūrimo užduotis). Be

³ Patogioji imtis – tai netikimybinis tyrimo dalyvių atrankos metodas, kai į tyrimą įtraukiama lengviausiai pasiekiamą populiacijos dalis.

to, buvo parengtas ir sociolingvistinis klausimynas, kuriuo buvo siekiama sužinoti, kada tiriamieji pradėjo susidurti su lietuvių kalba ir kaip dažnai šią kalbą vartoja.

Surinkti tyrimo duomenys buvo analizuojami kiekybiniais ir kokybiniais metodais. Tiriamoji medžiaga apdorota naudojantis *Excel* lentelinėmis skaičiuoklėmis ir R programa (R Core Team 2013). Disertacijoje pasitelkiami aprašomosios statistikos ir išvadų statistikos metodai (tiesiniai mišrieji modeliai (angl. *Linear Mixed-Effects Models*) (toliau – TMM) ir apibendrinti tiesiniai mišrieji modeliai (angl. *Generalized Linear Mixed-Effects Models*) (toliau – ATMM)). Taip pat darbe taikomas klaidų analizės metodas, kuriuo remiantis objekto raiškos klaidos analizuojamos tiek kiekybiškai, tiek kokybiškai.

4. DARBO STRUKTŪRA

Darbą sudaro teorinė ir tiriamoji dalys. Teorinėje dalyje pirmiausia apžvelgiama, kas mokslininkų yra laikoma gimtąja, o kas – svetimąja kalba, taip pat aptariama dvikalbystės sąvoka ir tipologija. Toliau apžvelgiama VGT ir konstrukcijų įsisavinimo, vartosenos dažnumo įtakos kalbos įsisavinimui klausimai ir į juos sutelkti tyrimai. Trečiame teorinės dalies skyriuje pristatomi skirtingi požiūriai į K1 įtaką K2, apžvelgiami šios srities tyrimai. Galiausiai ketvirtame skyriuje aptariamos objekto raiškos linksniu, valdomu veiksmožodžio, lietuvių kalboje ypatybės.

Tiriamoji dalis pradedama tyrimo metodikos aprašymu: aptariami tiriamosios medžiagos rinkimo įrankiai (sociolingvistinis klausimynas, PPT ir pasakojimo kūrimo užduotis), apžvelgiami tyrimo duomenų analizės metodai – regresine analize grįsti TMM ir ATMM, klaidų analizė, pateikiama tyrimo dalyvių charakteristika ir aprašoma tyrimo eiga. Toliau disertacijoje analizuojama tiriamoji medžiaga. Visų pirma, aprašomi 1 PPT rezultatai, remiantis ATMM analize, atsakoma į klausimą, kaip su objekto raiška susijęs

veiksmazodžio vartosenos dažnumas ir jų valdomas linksnis, aprašoma 1 PPT klaidų analizė. Antra, analizuojami 2 PPT rezultatai, taip pat pasitelkus ATMM, atsakoma į klausimą, ar objekto raiškos taisyklingumui įtaką daro daiktavardžio, kuriuo reiškiamas objektas, linksniuotė, aprašoma 2 PPT klaidų analizė. Trečia, aprašoma 3 PPT rezultatų analizė, pirmiausia aptariami ATMM rezultatai, analizuojama rusų kalbos linksnio valdymo sistemos įtaka objekto raiškai lietuvių kalba, atliekama 3 PPT klaidų analizė. Ketvirta, analizuojama objekto raiška pasakojimo kūrimo užduotyje, veiksniai, lemiantys šios raiškos taisyklingumą, atliekama klaidų analizė. Penkta, apibendrinami trijų PPT ir pasakojimo kūrimo užduoties analizės rezultatai. Galiausiai pasitelkus TMM, analizuojama sociolingvistinių veiksnių įtaka GRUK moksleivių objekto raiškai lietuvių kalba.

Disertacijos pabaigoje pateikiamos tyrimo išvados, 176 pozicijų literatūros sąrašas bei 8 priedai, kuriuose pateikiami tiriamosios medžiagos rinkimo įrankiai. Darbe yra 30 lentelių ir 39 paveikslai.

5. GINAMIEJI TEIGINIAI

1. Egzistuoja reikšminga priklausomybė tarp to, kiek tikslinės grupės objekto raiška atitinka lietuvių kalbos sistemą, ir to, kiek dažna yra objekto linksnį valdančio veiksmazodžio vartoseną.

2. Reiškiant objektą dažnos vartosenos linksninių formos gali konkuruoti su retesnės vartosenos linksniais, kuriuos valdo konkretus veiksmazodis, t. y. dažnesnės vartosenos linksniais objektas gali būti reiškiamas nepaisant veiksmazodžio reikalaujamo linksnio.

3. Produktiviausios linksniuotės daiktavardžiais reiškiamas objektas labiausiai atitinka objekto raiškos lietuvių kalba sistemą.

4. Sutampančios lietuvių ir rusų kalbos sistemos pastiprina rusakalbių gimnazistų kompetenciją reikšti objektą lietuvių kalba, o sistemų skirtumai šios raiškos įsisavinimą apsunkina.

5. Ne visi sociolingvistiniai veiksniai daro vienodai reikšmingą įtaką objekto raiškai lietuvių kalba. Vis dėlto ankstyvoji vienalaikė dvikalbystė šiuo aspektu vaidina itin svarbų vaidmenį formuojantis tikslinei gramatinės kompetencijos sričiai.

6. IŠVADOS

Pasitelkus statistinius regresine analize grįstus bei klaidų analizės metodus, išanalizuota objekto raiška trijuose PPT (paskatinto pakartojimo testuose) ir pasakojimo kūrimo užduotyje, nustatyti lingvistiniai veiksniai, darantys įtakos objekto raiškos taisyklingumui. Remiantis sociolingvistinio klausimyno duomenimis ir objekto raiškos taisyklingumu trečiajame PPT, kurį atlikto visi tyrimo dalyviai, bei pasakojimo kūrimo užduotyje, išsiaiškinta, kurie sociolingvistiniai veiksniai turi įtakos tam, kaip taisyklingai moksleiviai reiškia objektą. Apibendrinus statistinės ir klaidų analizės rezultatus, daromos šios išvados.

1. GRUK moksleivių PPT ir pasakojimo kūrimo užduoties atliktys rodo, kad objekto raiška lietuvių kalba nėra iki galo įsisavinta. Vidutiniškai 55,3 proc. objekto raiškos trijuose PPT atitiko lietuvių kalbos sistemą, taigi beveik pusė moksleiviams pateiktų PPT konstrukcijų, kuriose buvo reiškiamas objektas, moksleiviams kėlė sunkumų (buvo daromos linksnio, linksniavimo paradigmos vartojimo, galūnių rašybos klaidos, kartais tikslinės konstrukcijos išvis nebuvo užrašomos). Kai moksleiviai kūrė pasakojimą pagal paveikslėlius, taigi galėjo laisviau rinktis raišką, iš visų pavartotų konstrukcijų, kuriose jie reiškė objektą, taisyklingų buvo 81 procentas. Vis dėlto šie rezultatai rodo, kad GRUK vartojamos veiksmožodžio ir jo valdomo objekto konstrukcijos kartais nukrypsta nuo lietuvių kalbos sistemos.

2. Vienas iš svarbių lingvistinių veiksnių, lemiančių, kaip GRUK moksleiviai reiškia objektą lietuvių kalba yra veiksmožodžio, valdančio objektą perteikiantį linksnį, vartosenos

dažnumas. Kaip parodė ATMM (apibendrintų tiesinių mišriųjų modelių) analizė, GRUK moksleiviai, atlikdami 1 PPT objektą su dažnesnės vartosenos veiksmažodžiais reikė statistiškai reikšmingai taisyklingiau negu su retesnės vartosenos veiksmažodžiais. Pasakojimo kūrimo užduotyje veiksmažodžio dažnumas darė teigiamą poveikį objekto su veiksmažodžiais, valdančiais naudininko linksnį, raiškai. Likusiuose PPT, kuriuose veiksmažodžio vartosenos dažnumas nebuvo subalansuotas, ATMM analizė jo įtakos objekto raiškai neatskleidė. Taigi remiantis 1 PPT ir pasakojimo kūrimo užduoties ATMM analizės rezultatais, daroma prielaida, kad su retesnės vartosenos veiksmažodžiais sudaromų konstrukcijų morfosintaksinė struktūra dar nėra gerai įsitvirtinusi GRUK moksleivių kalbinėje reprezentacijoje. Šie rezultatai atspindi VGT (vartojimu grįstos teorijos), į kurią buvo atsiremama disertacijoje aprašomame tyrime, keliamas idėjas apie teigiamą vartosenos dažnumo poveikį kalbinių konstrukcijų įsisavinimui.

3. Pasitelkus ATMM trijų PPT ir pasakojimo kūrimo užduoties rezultatams analizuoti, nustatytas nevienodas veiksmažodžio valdomo linksnio poveikis objekto raiškos taisyklingumui skirtingose užduotyse. Atliekant 1 PPT GRUK moksleivių galimybė taisyklingai reikšti objektą statistiškai reikšmingai išaugo tada, kai objektas buvo reiškiamas su veiksmažodžiais, valdančiais kilmininko linksnį, jį lyginant su objekto raiška įnagininko linksniu. Vis dėlto 2 PPT, kurio stimule objektas buvo perteikiamas įvairių linksniavimo paradigmu daiktavardžiais, nebuvo galima išskirti vieno dominuojančio linksnio taisyklingesnės objekto raiškos požiūriu. Objektą reiškiant skirtingų linksniuochių daiktavardžiais įvairiai pasiskirstė ir objekto, vartojamo su skirtingus linksnius valdančiais veiksmažodžiais, raiškos taisyklingumas. 3 PPT rezultatų ATMM analizė parodė, kad objektą, reiškiamą su lietuvių kalbos veiksmažodžiais, valdančiais įnagininko linksnį, moksleiviai vartojo taisyklingiau negu su veiksmažodžiais, valdančiais

galininko linksnį. Vis dėlto, kai tų pačių lietuviškų veiksmažodžių atitikmenys rusų kalboje valdė įnagininko linksnį, moksleiviai darė daugiau objekto raiškos klaidų, negu kai veiksmažodžių atitikmenys rusų kalboje valdė galininko linksnį. Pasakojimo kūrimo užduoties rezultatų ATMM parodė, kad moksleiviai turėjo didesnę galimybę reikšti objektą taisyklingai su veiksmažodžiais, valdančiais kilmininko linksnį, lyginant šią raišką su naudininko linksniu. Remiantis 1 PPT ir pasakojimo kūrimo užduoties analizės rezultatais, būtų galima išvelgti tam tikras taisyklingesnės objekto raiškos dažniausiu lietuvių kalboje kilmininko linksniu tendencijas. Vis dėlto atsižvelgus į likusių PPT analizės rezultatus, tvirtų išvadų apie tai, kad objekto raišką kuriuo nors linksniu lietuvių kalboje GRUK moksleiviai yra įsisavinę tvirčiau, daryti nebūtų galima. Disertacijoje aprašomas tyrimas parodė, kad objekto raiškos su veiksmažodžiais, valdančiais skirtingus linksnius, taisyklingumas yra stipriai susijęs su kitais lingvistiniais veiksniais.

4. Objekto raiškos taisyklingumui įtakos turi objektą perteikiančio daiktavardžio linksniuotė. Atlikus ATMM išaiškėjo, kad atlikdami 2 PPT ir pasakojimo kūrimo užduotį moksleiviai dažniausiai objektą su *-(i)a* linksniuotės daiktavardžiais reiškė taisyklingiau negu su kai kurių kitų linksniuotėjų daiktavardžiais. Pavyzdžiui, pasakojimo kūrimo užduotyje moksleiviai reikšmingai daugiau klaidų (tiek linksnio, tiek linksniavimo paradigmos, tiek rašybos klaidų) darė reikšdami objektą, kuris yra perteikiamas *-ė* ir *-(i)u* linksniuotėjų negu *-(i)a* linksniuotės daiktavardžiais. 2 PPT rezultatai atskleidė, kad daiktavardžio linksniuotės įtaka objekto raiškai nėra vienodai paveiki objektą reiškiant skirtingų linksniavimo paradigmų daiktavardžiais: objektą perteikiant su veiksmažodžiais, valdančiais galininko linksnį, reikšmingai daugiau klaidų negu *-(i)a* linksniuotės atveju moksleiviai darė vartodami visų likusių (*-(i)o*, *-(i)u*, *-ė* ir *-i*) linksniuotėjų daiktavardžius, tačiau objektą reiškiant kilmininko linksniu, objektas *-(i)a* linksniuotės daiktavardžiais buvo reiškiamas

reikšmingai taisyklingiau tik negu *-(i)u* linksniuotės daiktavardžiais, o reiškiant objektą naudininko linksniu – tik negu *-i* linksniuotės daiktavardžiu. Kai objektas buvo reiškiamas įnagininko linksniu daiktavardžio linksniuotė reikšmingos įtakos objekto raiškai neturėjo. Visų trijų PPT ir pasakojimo kūrimo užduoties klaidų analizė taip pat atskleidė, kad būtent linksniavimo paradigmos klaidų reiškiant objektą padaugėjo tada, kai objektas buvo reiškiamas ne tik pirmos (1 PPT ir 3 PPT), bet ir likusių linksniavimo paradigmų (2 PPT ir pasakojimo kūrimo užduotyje) daiktavardžiais. Pastebėtina, kad daugiausia LKŽE (Elektroniniame *Lietuvių kalbos žodyno* leidime) daiktavardžių yra būtent *-(i)a* linksniuotės, taip pat ši linksniuotė yra dažniausiai pasitelkiama sudarant naujus lietuvių kalbos žodžius (plg. Kamandulytė-Merfeldienė 2010), taigi ji yra produktyviausia. Produktyvumo kriterijus ir galėjo lemti tai, kad objekto raiška šios linksniuotės daiktavardžiais dažnai išsiskyrė kaip taisyklingesnė lyginant ją su kitų linksniuotė daiktavardžiais. Vis dėlto pastebėtina ir tai, kad universalios daiktavardžių, sudaromų pasitelkus skirtingas linksniavimo paradigmas, žodžių gausos LKŽE ir objekto raiškos taisyklingumo ryšis disertacijoje aprašomame tyrime nebuvo atskleistas, nes sudarytas alternatyvus pristatytajam 6.2.1. skyriuje ATMM, į kurį įtrauktas logaritmiškai transformuotas skirtingų linksniavimo paradigmų dažnumas LKŽE, reikšmingo šio dažnumo poveikio objekto raiškos taisyklingumui nerodė. Analizėje išryškėjo tik produktyviausios daiktavardžių linksniuotės pranašumas kitų linksniuotė atžvilgiu reiškiant objektą.

5. Atlikus objekto raiškos trijuose PPT ir pasakojimo kūrimo užduotyje klaidų analizę, paaiškėjo, kad kai moksleiviai klydo priskirdami veiksmažodžio valdomam objektui netinkamą linksnį, dažniausiai jie vartojo pagrindinius lietuvių kalbos linksnius: kilmininko, vardininko ir galininko, kur kas rečiau – periferinius (naudininko, įnagininko, labai retai vietininko ar net šauksmininko). Ši tendencija taip pat pagrindžia VGT mintį, kad

dažnesnės vartosenos formos yra lengviau įsisavinamos ir linkstamos dažniau vartoti, o kaip rodo disertacijoje aprašomo tyrimo rezultatai, jas linkstama pasitelkti ir tada, kai kalbos vartotojo kompetencija tam tikros raiškos požiūriu nėra tvirta.

6. 3 PPT ATMM analizė ir pasakojimo kūrimo užduoties klaidų analizė atskleidė, kad rusų kalba daro įtaką GRUK moksleivių objekto raiškai lietuvių kalba. Atlikdami 3 PPT, kuris buvo sutelktas į galimo rusų kalbos linksnio valdymo sistemos perkėlimo į lietuvių kalbą klausimą, moksleiviai objektą su veiksmoždziais, kurių linksnio valdymo sistema lietuvių ir rusų kalbose yra ekvivalentiška, reišė statistiškai reišėmingai taisyklingiau negu su veiksmoždziais, valdančiais skirtingus linksnius minėtose kalbose. Didelę dalį (64 proc.) linksnio vartojimo klaidų, kurias padarė GRUK moksleiviai, kurdami pasakojimus pagal paveikslėlių seką, buvo galima paaiškinti kaip rusų kalbos linksnio valdymo sistemos ir linksnio raiškos ypatybių perkėlimą į objekto raišką lietuvių kalba. Taigi tyrimo rezultatai rodo, kad rusų kalba, kaip dominuojanti GRUK moksleivių gyvenime, veikia raišką lietuvių kalba. Vis dėlto primintina, kad bandomasis 3 PPT sakinių vertimas, atliktas 10 klasės mokyklos ugdomąja rusų kalba moksleivių, parodė, kad kai kuriais atvejais objekto raiška rusų kalba yra veikiamą lietuvių kalbos. Tai rodo, kad rusų ir lietuvių kalbas įvaldžiusių moksleivių kalbinį repertuarą sudarančių kalbų sąveika nėra vienakryptė, o abipusė. Tačiau atsakius į klausimą, kad objekto raiška lietuvių kalba yra veikiamą rusų kalbos linksnio valdymo sistemos, kyla kitų abejonių. Pavyzdžiui, kaip parodė moksleivių atliktys, vartojant vienas konstrukcijas rusų kalba objekto raišką lietuvių kalba veikia didesnę dalį moksleivių, o kitas konstrukcijas – mažesnę dalį tiriamųjų. Taigi tirtina ir tai, kas nulemia šias tendencijas.

7. GRUK moksleivių objekto raišką lietuvių kalba stipriai veikė ir tyrimo dalyvių rašybos įgūdžiai. Pirmiausia išryškėjo nesusiformavęs moksleivių įgūdis rašyti nosines raides vartojant daiktavardžio vienaskaitos galininko formas. Kitais atvejais

duomenų analizė atskleidė susiformavusį netinkamą įgūdį nosines raides rašyti žodžio gale, net kai rašybos taisyklės to nereikalauja, pavyzdžiui, vartojant daiktavardžių vienaskaitos įnagininko linksnį. Neretai reiškiant objektą morfologinė rašyba buvo keičiama fonetine rašyba, pasitaikė ir balsio ilginimo ar dvibalsinimo atvejų, kuriuos galima sieti su rusų kalbos tarties sistema būdingų ypatybių perkėlimu į lietuvių kalbą. Vis dėlto didžioji dalis šių klaidų būdingos ir mokyklų ugdomąja lietuvių kalba moksleivių rašymo ypatumams (plg. Tamulionienė 2015), todėl šis klausimas spręstinas visų, ne tik rusų kalba dėstomų mokyklų lygmeniu.

8. Statistinė TMM (tiesinių mišriųjų modelių) analizė, atlikta pasitelkus sociolingvistinio klausimyno duomenis ir 3 PPT bei pasakojimo kūrimo užduoties rezultatus, parodė, kad tai, kaip taisyklingai GRUK moksleiviai reiškia veiksmažodžio valdomą objektą, yra paveikta amžiaus, kuriuo tiriamieji įsisavino lietuvių kalbą. Vienalaikiai lietuvių ir rusų kalbų dvikalbiai – moksleiviai, abiem kalbomis pradėję kalbėti iki trejų metų amžiaus – objektą 3 PPT reikė statistiškai reikšmingai taisyklingiau negu moksleiviai, lietuvių kalbos išmokę jau mokyklinio amžiaus – 6–8 metų, taigi vėliau negu rusų kalbos. Moksleiviai, kurie su lietuvių kalba susidūrė ar ją kalbėti pradėjo dar vėliau (negu 8 metų) daugiau klaidų reikšdami objektą darė tiek atlikdami 3 PPT, tiek kurdami pasakojimą pagal paveikslėlius. Statistiškai reikšmingo skirtumo tarp moksleivių, lietuvių kalbą įsisavinusių 4–5 metų amžiaus ir iki 3 metų TMM neatskleidė. Tai patvirtina mintį, kad ankstyvųjų vienalaikių dvikalbių (kalbą įsisavinusių iki 3 metų) ir ankstyvųjų nuosekliųjų dvikalbių (pirmiausia įsisavinusių K1 (gimtąją kalbą), o K2 (svetimąją kalbą) – vėliau, bet taip pat vaikystėje (kaip teigia Montrul (2008: 98), 4–5 metų amžiaus)) K1₂ ir K2 kalbiniai gebėjimai laikui bėgant supanašėja, o vėlyvųjų dvikalbių K2 kokybė dažniausiai išlieka žemesnė negu ankstyvųjų dvikalbių.

9. Remiantis TMM analizės rezultatais, galima teigti, kad tai, kaip dažnai GRUK moksleiviai deklaruoja vartojantys lietuvių kalbą įvairiuose kontekstuose, objekto raiškos lietuvių kalboje taisyklingumui įtakos beveik neturėjo. Reikšmingai taisyklingiau objektą PPT reikė moksleiviai, nurodę, kad kartais klausosi dainų lietuvių kalba, lyginant juos su tiriamaisiais, teigusiais, kad lietuviškos muzikos nesiklauso visai ar tai daro retai. Tačiau šis poveikis pirmiausia gali būti susijęs su PPT pobūdžiu, kadangi šioje užduotyje moksleiviai taip pat turėjo pasitelkti klausymo įgūdžius. Todėl galima teigti, kad disertacijoje aprašomame tyrime lietuvių kalbos vartojimo dažnumo poveikis moksleivių objekto raiškos taisyklingumui nebuvo nustatytas. Nors, pavyzdžiui, Vilkienės et al. (2019) tyrimas atskleidė, kad Vilniaus gimnazijų, kuriose ugdomoji kalba yra rusų arba lenkų, moksleivių bendrajam lietuvių kalbos mokėjimo lygiui teigiamos įtakos turi skaitymo lietuvių kalba įpročiai. Remiantis vartojimu grįsta kalbos įsisavinimo teorija, buvo galima tikėtis didesnio lietuvių kalbos vartojimo dažnumo poveikio objekto raiškos lietuvių kalba taisyklingumui. Vis dėlto atkreiptinas dėmesys į tai, kad sociolingvistinio klausimyno duomenys suteikė informacijos tik apie tai, kaip dažnai GRUK moksleiviai lietuvių kalbą vartojo tyrimo metu, tačiau moksleivių gramatinė kompetencija galėjo susiformuoti dar anksčiau, todėl ypač svarbus veiksnys objekto raiškos taisyklingumui gali būti ir tai, kaip dažnai ir kokiuose kontekstuose moksleiviai vartojo lietuvių kalbą anksčiau – nuo tada, kai jie su šia kalba susidūrė.

10. TMM taip pat parodė, kad GRUK moksleivių objekto raiškos taisyklingumas teigiamai koreliavo su jų pasiekimais lietuvių kalbos ir literatūros pamokose (praėjusio semestro dalyko pažymių vidurkiu). Manytina, kad šis pažymys atskleidžia ne tik tai, kaip gerai moksleiviai moka lietuvių kalbą, bet ir tai, kaip jie geba kurti tekstus ir kaip gerai išmano, yra linkę skaityti privalomą lietuvių literatūrą (primintina, kad sociolingvistiniame klausimyne moksleivių buvo klausama tik to, kaip dažnai jie skaito grožinę

literatūrą lietuvių kalba savo malonumui, o ne ruošdamiesi pamokoms). Taigi moksleiviai, kurių lietuvių kalbos ir literatūros žinios ir gebėjimai įvertinti aukščiau, objektą, atlikdami tiek 3 PPT, tiek pasakojimo kūrimo užduotį, lietuvių kalba reiškė taisyklingiau.

Disertacijoje aprašomo tyrimo rezultatai leidžia geriau suvokti, kas lemia GRUK moksleivių objekto raiškos lietuvių kalba taisyklingumą, daryti prielaidas apie gramatinės kompetencijos formavimąsi ir jį lemiančius veiksnius. Tyrimo išvados taip pat papildė kitus vartojimu grįstos kalbos įsisavinimo teorijos ar dvikalbystės tyrimus. Vis dėlto atkreiptinas dėmesys į tai, kad disertacijoje aprašomame tyrime susitelkta tik į veiksmožodžio valdomo objekto raiškos taisyklingumą – vieną iš daugelio lietuvių kalbos gramatikos aspektų. Taigi siekiant iširti, kas lemia GRUK ar kitų tautinių mažumų mokyklų moksleivių lietuvių kalbos gramatinę taisyklingumą, dėmesys atkreiptinas ir į kitus morfologinius, sintaksinius ar morfosintaksinius lietuvių kalbos klausimus. Primintina ir tai, kad aprašomame tyrime buvo pasirinkta analizuoti patogioji (o ne reprezentatyvioji) tiriamųjų imtis: dalyvavo 179 Vilniaus GRUK trečių klasių moksleiviai. Siekiant tvirto atsakymo į klausimą, kas lemia objekto raiškos ar kito gramatinio vieneto raiškos taisyklingumą lietuvių kalba, kai ši kalba nėra pagrindinė ugdomoji jų mokyklos kalba, į tyrimus įtrauktina dar daugiau ir įvairesnio amžiaus dalyvių, lankančių mokyklas ne tik Vilniaus mieste. Vis dėlto disertacijoje aprašomas tyrimas ir daromos išvados – tai pamatas tolesniems tyrimams. Tyrimo rezultatai gali dominti ne tik mokslininkus, bet ir tautinių mažumų mokyklų mokytojus, švietimo politikos atstovus.

ARTICLES ON THE TOPIC OF DISSERTATION PUBLISHED IN
PEER-REVIEWED PUBLICATIONS

DISERTACIJOS TEMA PARENGTI STRAIPSNIAI
RECENZUOJAMUOSE LEIDINIUOSE

1. Bružaitė-Liseckienė, J. (2020). Sociolingvistinių veiksmų įtaka gimnazijų ugdomąja rusų kalba moksleivių lietuvių kalbos gramatiniam taisyklingumui. *Pedagogika*, 137 (1), 156–175. <https://doi.org/10.15823/p.2020.137.9>

2. Bružaitė-Liseckienė, J. (2020). Vartosenos dažnumo įtaka lietuvių kalbos objekto raiškos taisyklingumui: rusakalbių gimnazistų atvejis. *Kalbų studijos*, 36, 97–116. <https://doi.org/10.5755/j01.sal.0.36.24082>

PAPERS ON THE TOPIC OF DISSERTATION PRESENTED AT
INTERNATIONAL ACADEMIC CONFERENCES

TARPTAUTINĖSE MOKSLINĖSE
KONFERENCIJOSESKAITYTI PRANEŠIMAI DISERTACIJOS
TEMA

1. „Measuring Implicit Knowledge of Subject and Object Marking in Lithuanian as L2”. 2018 m. spalio 5–6 d. pranešimas Tartu universiteto tarptautinėje mokslinėje studentų konferencijoje „Bridges in the Baltics“.

2. „Influence of Russian as L1 on object marking in Lithuanian as L2”. 2019 m. liepos 28 d. – rugpjūčio 3 d. tarptautinėje kalbotyros mokykloje ir konferencijoje „Academia Grammaticorum Salensis Sexta Decima”.

3. „Vartosenos dažnumo įtaka negimtakalbių lietuvių kalbos objekto raiškai”. 2019 m. rugsėjo 26 d. pranešimas Vilniaus

universiteto tarptautinėje taikomosios kalbotyros konferencijoje „Kalbos ir žmonės: komunikacija daugiakalbiame pasaulyje“.

4. „Is L2 grammar influenced by L1?“. 2019 m. gruodžio 14 d. pranešimas tarptautinėje mokslinėje konferencijoje „Multilingual and Multicultural Learning: Policies & Practices (MMLPP19)“ Prahoje.

5. The role of frequency in the acquisition of L2 morphosyntax. Konferencija EuroSLA 30 Barselonoje. Turėjo vykti 2020 m. liepos mėn., perkelta į 2021 m. birželio 30 d.–liepos 3 d. Konferencija vyks nuotoliniu būdu.

THE CANDIDATE'S BIOGRAPHICAL NOTE

EDUCATION

2016–2021 Doctoral studies in Philology; Vilnius University.

2014–2016 Master of Applied Linguistics; Vilnius University.

2013–2014 Studies of Pedagogical Qualification; Mykolas Riomeris University

2009–2013 Bachelor of Lithuanian Philology and Spanish as Foreign Language; Vilnius University.

PROFESSIONAL ACTIVITY

2016–present Junior Assistant/Lecturer; Faculty of Philology, Vilnius University.

2014–2016 International Baccalaureate Teacher; Vilnius lyceum.

TRUMPOS ŽINIOS APIE DISERTANTĄ

IŠSILAVINIMAS

- 2016–2021 Filologijos mokslo krypties doktorantūros studijos; Vilniaus universitetas.
- 2014–2016 Taikomosios kalbotyros magistro laipsnis; Vilniaus universitetas.
- 2013–2014 Pedagogo profesinė kvalifikacija; Mykolo Riomerio universitetas.
- 2009–2013 Lietuvių filologijos ir ispanų kaip užsienio kalbos bakalauro laipsnis; Vilniaus universitetas.

PROFESINĖ VEIKLA

- 2016–dabar Jaunesnioji asistentė / dėstytoja; Vilniaus universiteto Filologijos fakultetas.
- 2014–2016 Tarptautinio bakalaureato mokytoja; Vilniaus licėjus.

NOTES

NOTES

NOTES

Vilnius University Press
9 Saulėtekio Ave., Building III, LT-10222 Vilnius
Email: info@leidykla.vu.lt, www.leidykla.vu.lt
Print run 50